

Celoslovenské kolo Dejepisnej olympiády pre SŠ
18. ročník, školský rok 2025/2026

Písomný test pre kategórie A a B

Odpoveďový hárok

Dátum:.....

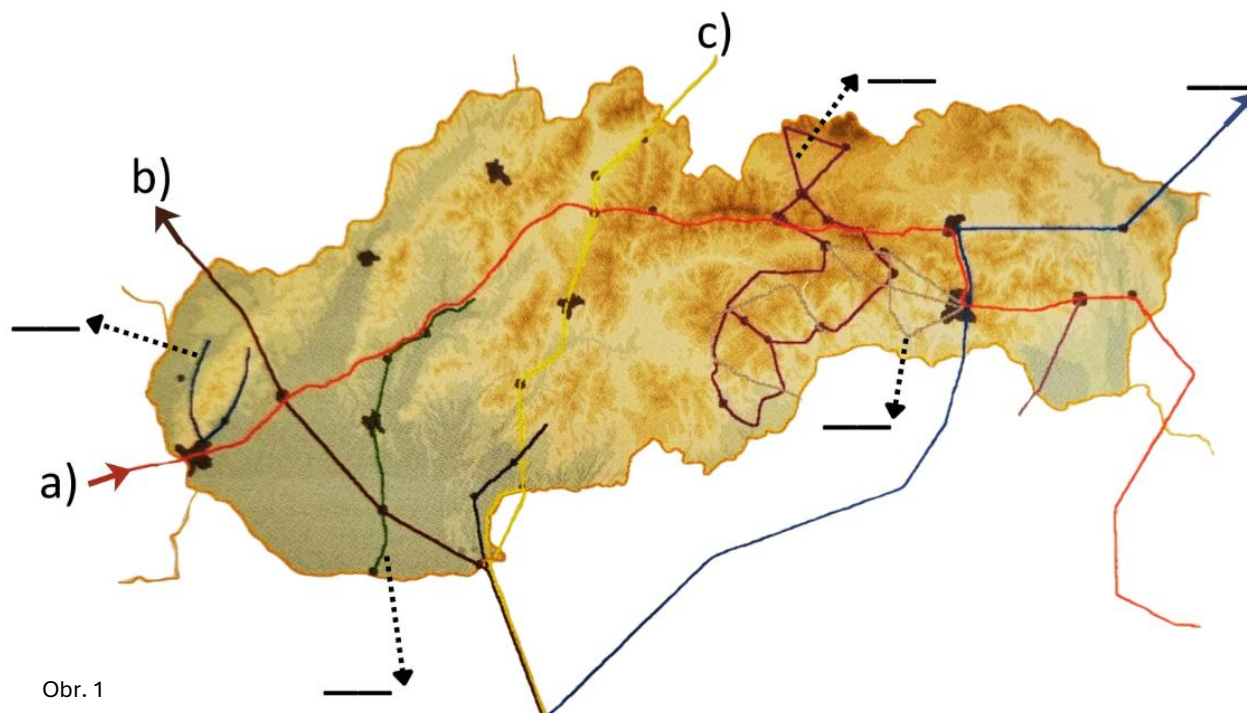
Identifikačné číslo žiaka:.....

Počet dosiahnutých bodov:.....

Test opravili:.....

Hárok určený na zapisovanie odpovedí.

- 1.** K trasám ciest označeným v mape písmenami a) – c) doplňte do tabuľky pod obrázkom ich názvy a názvami uvedenými v tabuľke za písmenami d) – f) označte príslušné trasy v mape. (Stačí uviesť zástupné písmená. Dve vyznačené možnosti v mape sú navyše.)

Dopíšte názov cesty podľa mapy:	Uveďte názov cesty do mapy:
a)	d) Malokarpatská vínna cesta
b)	e) Ruská cesta
c)	f) Gotická cesta

2. Napíšte súhrnné pomenovanie pre vyobrazené historické pramene (podľa odbornej klasifikácie).

.....

3. Za písmenami A) – H) doplňte informácie tak, aby bol text pravdivý

A) B) C) D)

E) F) G) H)

4. Vytvorte správne trojice v kombinácii: osobnosť, udalosť, ktorá sa s ňou spája, a rok, kedy sa udalosť odohrala, napr. 1-A-I.: .

.....

5. K definíciám uvedeným za písmenami a) – d) dopíšte pojmy, o ktorých referujú.

a) b) c) d)

6. Uveďte meno a priezvisko a krajinu pôvodu moreplavca, ktorý oboplával Nový Zéland, preskúmal východné pobrežie Austrálie, prenikol za južný polárny kruh a objavil napr. aj Havajské ostrovy.

.....

7. Na základe úryvku z prameňa označte z ponuky možností nižšie dve pravdivé tvrdenia.

- a) Založenie univerzity sa chápalo ako prostriedok na posilnenie katolíckej viery v Uhorsku.
- b) Univerzita mala predovšetkým upevňovať stavovské výsady a spoločenské postavenie uhorskej elity.
- c) Štúdium na univerzite malo pripravovať osoby využiteľné nielen pre duchovnú službu, ale aj pri správe vecí verejných.
- d) Zakladateľ zdôrazňoval najmä potrebu vytvoriť inštitúciu súťažiacu so zahraničnými univerzitami svojou vedeckou prestížou.

8. Z ponuky nižšie označte možnosť, ktorá charakterizuje politiku revanšu.

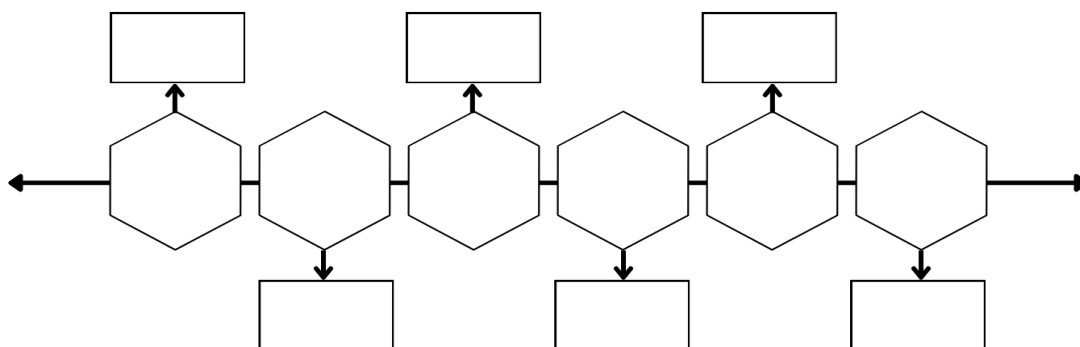
- a) „Postupujte bez milosti. Zajatcov neberte. Kto padne do vašich rúk, je stratený. Môžete sa zapísať do pamäti Číny na ďalších tisíc rokov tak, že žiadny Číňan sa neopováži ani len krivo pozrieť na Nemca.“
- b) „Za posledných 14 rokov som mal, čo sa týka Francúzska, iba jeden cieľ: vybudovať mier a donútiť ho, aby zabudlo na vojnu. Želal by som si, aby ste zabudli na Sedan tak, ako ste zabudli na Waterloo.“

9. Napíšte odpovede na otázky uvedené za písmenami A) a B).

- A)
- B)

10. Usporiadajte chronologicky na časovú os nižšie uvedené udalosti súvisiace s habsbursko-osmanskými konfliktami a uveďte rok, kedy sa odohrali. (Do šesťuholníkov uveďte zástupné písmená udalostí a do obdĺžnikov napíšte príslušné roky.)

- a) dobytie Nových Zámkov b) mier v Karlovci c) bitka pri Viedni
- d) bitka pri Moháči e) žitavský mier f) vašvársky mier

11. Vyriešte zadania uvedené za písmenami A) – B).

- A) Podľa mapy vytvorte správne trojice tak, aby ku každému mestskému zväzu patrila správna oblasť a správne mesto z ponuky.

Bardejov, Confessio Pentapolitana, Spiš, Confessio Heptapolitana, Kremnica,
východné Slovensko, Spišská Nová Ves, stredné Slovensko, Confessio Scepusiana

mestský zväz	oblasť	mesto

B) Označte správne tvrdenie.

- a) Katolícku cirkev posilňoval proces sekularizácie jej majetkov v 16. storočí.
- b) Koncom 16. storočia sa začali kalvínske a luterské vierovyznania vzájomne ostrejšie vyhraňovať.

12. Ktoré sídlo nenesie názov podľa významnej osobnosti?

- a) Hurbanovo
- b) Bernolákovo
- c) Kolárovo
- d) Štúrovo

13. Na základe máp Balkánu odpovedzte na otázky uvedené za písmenami A) – C).

A) Ktorý historický medzník mapy zobrazujú?

- a) Berlínska konferencia
- b) Berlínsky kongres
- c) Krymská vojna

B) Ktoré oblasti Balkánu sa politicky zmenili po roku 1878?

- a) Bulharsko zostalo závislé od Osmanskej ríše a jeho územný rozsah zodpovedal sanstefanskej mierovej zmluve.
- b) Celý Balkán skončil pod správou Rakúsko-Uhorska.
- c) Srbsko, Rumunsko a Čierna Hora upevnili svoju samostatnosť.

C) Čím sa vysvetľuje, že ani po tejto udalosti sa situácia na Balkáne neupokojila?

- a) Osmanská ríša opätovne získala kontrolu nad celým Balkánom.
- b) Balkánske štáty sa vzdali samostatnosti a podrobili sa diktátu veľmocí.
- c) Na Balkáne pretrvávali národnostné a územné spory a o vplyv v regióne súperili veľmoci.

14. Prečítajte si text o modernizácii v 19. storočí a vyhľadajte a podčiarknite v ňom päť faktických chýb.

Devätnáste storočie býva označované ako storočie americkej revolúcie. Pre jej úspech sa stala nevyhnutnou revolúcia v doprave, ktorá zaisťovala rýchly prísun surovín a pracovných síl pre výrobu, ako aj odvoz veľkého množstva výrobkov pre svetový trh. V tomto období sa posilnilo výnimočné postavenie Ruska pred ostatnými krajinami. Elektrinou/uhlím poháňaný parný stroj zmenil spolu s ďalšími vynálezmi charakter výroby. Jedným z vynálezov bol aj horkovzdušný balón. Podstatná časť výroby prešla do rúk remeselníkov.

15. Na základe textu prameňa odpovedzte na otázky uvedené za písmenami A) – C).

A) Čo bolo hlavným cieľom organizácie Lebensborn podľa uvedeného textu?

- a) Poskytovať všeobecnú sociálnu pomoc všetkým matkám bez rozdielu.
- b) Chrániť a podporovať nastávajúce matky, ktoré podľa nacistických predstáv spĺňali rasové a zdravotné podmienky.
- c) Zabezpečovať starostlivosť o vojnových invalidov a siroty.

B) Ktorú podmienku museli rodičia dieťaťa splniť, aby mohla byť matka prijatá do domova Lebensbornu?

- a) Museli doložiť telesnú spôsobilosť, dedičnú „bezchybnosť“ a pôvod zodpovedajúci nacistickým rasovým požiadavkám.
- b) Museli preukázať len nemecké občianstvo a dobrú finančnú situáciu.
- c) Museli byť obaja členmi nacistickej strany.

C) Čo text hovorí o nacistickej politike?

- a) Nacistický režim podporoval rovnosť všetkých obyvateľov bez ohľadu na pôvod.
- b) Nacistický režim sa usiloval o kontrolu obyvateľstva podľa rasových a dedičných kritérií.
- c) Nacistický režim považoval sociálnu pomoc za dôležitejšiu než ideológiu.

16. Vyriešte zadania uvedené za písmenami A) – C).

A) Na základe infografiky doplňte do tabuľky režim, ktorý daná farba reprezentuje.

B) Na základe infografiky určite pravdivosť (ozn. „P“) alebo nepravdivosť (ozn. „N“) výrokov.

- a) b) c) d) e)

C) Označte tri faktory, ktoré viedli k pádu demokratických režimov v medzivojnovom období.

- a) Nestabilita novovzniknutých demokracií a ich neschopnosť čeliť vonkajším a vnútorným krízam.
- b) Nespokojnosť s usporiadaním zavedeným viedenským kongresom po prvej svetovej vojne.
- c) Využívanie veľkej hospodárskej krízy na mobilizáciu nespokojnosti obyvateľstva.
- d) Nárast podpory autoritárskych lídrov odmietajúcich parlamentnú demokraciu.

17. Na základe karikatúry odpovedzte na otázky uvedené za písmenami A) – C).

A) Čo naznačuje karikatúra o vzťahu Sovietskeho zväzu k štátom východného bloku?

- a) Sovietsky zväz rešpektoval úplnú politickú samostatnosť štátov východného bloku.
- b) Sovietsky zväz sa usiloval o ideologickú kontrolu a politické usmerňovanie štátov východného bloku.
- c) Štáty východného bloku spolupracovali so Sovietskym zväzom len v oblasti obchodu.
- d) Karikatúra ukazuje, že Sovietsky zväz nemal po druhej svetovej vojne vo východnej Európe výrazný vplyv.

B) Akú úlohu zohral Stalin pri formovaní východného bloku po druhej svetovej vojne?

- a) Stalin vystupoval ako predstaviteľ sovietskej moci, ktorý ovplyvňoval politický a ideologický vývoj štátov východného bloku.

- b) Stalin sa usiloval o vytvorenie zväzku rovnocenných štátov, v ktorom by každá krajina rozhodovala úplne samostatne.
- c) Stalinova politika voči východnej Európe bola založená najmä na podpore politického pluralizmu a slobodnej súťaže strán.
- d) Autor karikatúry chcel ukázať Stalina predovšetkým ako reformátora školstva vo východnej Európe.

C) Označte historickú okolnosť, ktorá viedla k situácii zobrazenej na tejto karikatúre.

- a) Truman podnikol nevyprovokovaný útok na Južnú Kóreu.
- b) Štáty východného bloku prijímali sovietsku politiku úplne dobrovoľne.
- c) Stalin podporoval presadzovanie Marshallovho plánu v krajinách pod sovietskym vplyvom.
- d) Stalin nenaplnil rozhodnutia prijaté na Jaltskej konferencii po skončení druhej svetovej vojny, čím sa zvýšilo napätie medzi Sovietskym zväzom a Spojenými štátmi.

18. Z možností uvedenými za písmenami a) – g) označte štyri, ktoré sa uskutočnili v Československu v roku 1968.

- a) invázia vojsk štyroch štátov Varšavskej zmluvy do Československa
- b) Ústavný zákon o československej federácii
- c) Poučenie z krízového vývoja v strane a spoločnosti po XIII. Zjazde KSČ
- d) pokus o socializmus s ľudskou tvárou
- e) Akčný program KSČ
- f) upálenie Jána Palacha
- g) Gustáv Husák zvolený za prezidenta ČSSR

19. Vyberte a zaradte udalosti uvedené za písmenami a) – l) do období vyčlenených v tabuľke.

(Do každého obdobia patrí vždy jedna udalosť národných (v tabuľke riadok „ND“), európskych (v tabuľke riadok „ED“) a svetových (v tabuľke riadok „SD“) dejín. Stačí uviesť zástupné písmená. Tri možnosti sú navyše.)

	1945 – 1955	1956 – 1967	1969 – 1993
ND			
ED			
SD			

20. Prečítajte si tvrdenia a označte jedno, ktoré správne spája dnešné štáty s významnými historickými štátmi.

- a) Dnešný Irak je priamym pokračovaním Perzskej ríše a Irán vyrástol na území Sýrie.
- b) Perzská ríša sa po grécko-perzských vojnách rozprestierala aj na území dnešného Turecka a Grécka.
- c) Územie dnešného Iránu bolo jadrom Perzskej ríše, kým dnešný Irak sa rozkladá na území starovekej Mezopotámie.
- d) Dnešný Irán zodpovedá územiu Palestíny a Irak nadväzuje na oblasť starovekého Egypta.

* Zoznam zdrojov obrázkov a prameňov je uvedený na konci Riešiteľského hárku.

Autorky: PhDr. Anna Bocková, PhD., Mgr. Ivana Dendys, PhD., Mgr. Miriam Viršínská, PhD.

Recenzentka: PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc.

Redakčné úpravy: Mgr. Ivana Dendys, PhD.

© Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydal: NIVaM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava 2026